

ARBETSGIVARE

Foto: Eva Lindblad

12 reformer

för ett starkare grönt
näringsliv i din kommun

Gröna näringar bär samhället

I hela Sverige, från norr till söder, verkar företag som varje dag bidrar till något större än sig själva. De odlar vår mat, vårdar våra djur, sköter om våra skogar och formar de gröna miljöer där människor lever, arbetar och återhämtar sig. Det är dessa företag – inom lantbruk, skogsbruk, djursjukvård, trädgårdsnäring och golf – som tillsammans utgör hjärtat i det gröna näringslivet.

DE ÄR INTE BARA arbetsgivare. De är samhällsbärare. Genom sitt arbete stärker de Sveriges självförsörjning, klimatomställning och biologiska mångfald. De skapar jobb i hela landet, ofta på platser där andra verksamheter inte finns. De förenar tradition och innovation – med rötterna i jorden och blicken mot framtiden.

SAMTIDIGT ÄR utmaningarna många. Bristen på arbetskraft med rätt kompetenser är påtaglig, det ekonomiska läget utmanande och regelbördan tung. För att vända utvecklingen behövs reformer på både nationell och lokal nivå.

VAD SOM SKER i just din kommun har stor inverkan, inte minst på den lokala livsmedelsförsörjningen och på framväxten av framtidens gröna samhällsmiljöer.

GRÖNA ARBETSGIVARE har format tolv reformförslag för ett starkare grönt

näringsliv i din kommun, med fokus på utbildning, offentlig upphandling och företagsklimat. Tre områden där kommunala beslut avgör förutsättningarna för det gröna näringslivet att även i framtiden kunna vara en motor för tillväxt, innovation och en hållbar utveckling – till nytta för både dagens och morgondagens generationer.

Foto: Juliana Fallén

LENA-LIISA TENGBLAD
Vd, Gröna arbetsgivare

---

12 reformer

Yrkesutbilda för framtiden _____ sid 4

- 1 Planera efter arbetsmarknadens behov
- 2 Satsa på kvalitet
- 3 Stärk studie- och yrkesvägledningen
- 4 Samverka mer med näringslivet

Upphandla hållbart _____ sid 6

- 5 Tillgängliggör vägledning och information
- 6 Utforma hållbara upphandlingskrav
- 7 Säkerställ god uppföljning
- 8 Utveckla ett feedbacksystem

Satsa på företagsklimatet _____ sid 8

- 9 Fokusera på god dialog och service
- 10 Samverka i stället för att konkurrera ut
- 11 Gör tillstånds- och tillsynsprocesser effektiva och förutsägbara
- 12 Detaljplanera för ökad livsmedelsberedskap

Foto: Mikael Nyander

Yrkesutbildning för framtiden

Tillgång till rätt kompetens är avgörande för svensk tillväxt, för de gröna näringarnas konkurrenskraft och för att det ska vara möjligt att investera och bedriva verksamheter i hela landet. Detta kräver ett stort antal yrkesarbetare, tjänstemän och specialister med rätt kompetenser. Något som i sin tur kräver att Sveriges kommuner prioriterar kvalitativ utbildning och ökad samverkan med näringslivet.

1 Planera efter arbetsmarknadens behov

FÖR ATT LÖSA de gröna näringarnas kompetensbrist krävs yrkesutbildningar som möter arbetsmarknadens behov. Antalet platser på naturbruksutbildningarna behöver öka, fler nya utbildningar för specifika branscher, till exempel för trädgårdsodling och trädgårdsanläggning, behöver etableras och fler utbildningar bör samlokaliseras för ökade synergier.

2 Satsa på kvalitet

SKA FLER ELEVER LOCKAS till de gröna näringarna behöver utbildningarna präglas av god kvalitet. Därför behövs satsningar på lokaler, ändamålsenliga redskap, verktyg och naturbruksmaskiner och på god arbetsmiljö för lärare och elever. En kortsiktig kostnad, men en långsiktig vinst för både elever, lärare och det lokala gröna näringslivet.

3 Stärk studie- och yrkesvägledningen

FÖR ATT ELEVER ska kunna göra informerade studie- och yrkesval behöver vägledningen förbättras. Studie- och yrkesvägledare behöver få bättre kunskaper om näringarna och branschspecifika utbildnings- och karriärmöjligheter, som kan föras vidare till elever och föräldrar. Så ser vi till att fler elever får möjlighet att hitta en utbildning eller karriärväg som passar just dem.

4 Samverka mer med näringslivet

ETT TÄTARE SAMARBETE mellan kommun och näringsliv är avgörande för att utforma kvalitativa utbildningar som leder till jobb. Dialogen mellan kommunen och näringslivet behöver därför utvecklas, yrkesgymnasiernas programråd behöver ett kvalitetslyft och samverkan för utökade möjligheter till arbetsplatsförlagt lärande (APL) behöver förbättras.

Foto: Fredrik Persson

**Upphandla
hållbart**

Årligen genomför Sveriges kommuner köp av varor och tjänster till ett värde av cirka 450 miljarder kronor, motsvarande ungefär 9 procent av svenskt BNP. Det rör allt från äldreomsorg, lokalvård och IT-tjänster till skolskjutsar, offentlig konst och anläggning av grönområden. Detta medför ett stort ansvar att genom offentlig upphandling främja god konkurrens, hållbarhet och ett gott företagsklimat för lokala näringsidkare.

5 Tillgängliggör vägledning och information

FÖR ATT FLER företag ska kunna delta i offentliga upphandlingar är det avgörande att information och service är lättillgänglig och tydlig. Genom god vägledning och lättnavigerade system och processer sänks trösklarna för mindre företag och lokala aktörer att lämna anbud, vilket stimulerar konkurrens och mångfald bland leverantörerna.

6 Utforma hållbara upphandlingskrav

NÄR UPPHANDLINGSKRAV utformas behöver mer än pris avgöra vilken aktör som vinner upphandlingen. Genom tydliga och relevanta krav på exempelvis miljöansvar, arbetsvillkor och leveranssäkerhet kan kommunen säkerställa att det är seriösa och ansvarstagande aktörer som ges bäst förutsättningar att vinna upphandlingar. Det minskar risken för arbetslivskriminalitet, bidrar till sund konkurrens och levererar varor och tjänster av kvalitet.

7 Säkerställ god uppföljning

ATT SÄKERSTÄLLA att ingångna avtal följs borgar för god kvalitet, motarbetar kriminella och oseriösa aktörer och ger kommunen valuta för pengarna. Utveckla uppföljningsrutiner som möjliggör en försäkran om att leverantören levererar kvalitet, att goda arbetsförhållanden gäller för de anställda och att löften om miljöansvar faktiskt hålls.

8 Utveckla ett feedbacksystem

VARJE GOTT SAMARBETE börjar och slutar med konstruktiv feedback. Genom att utveckla ett feedbacksystem där både kommun och leverantör under och efter avtalsperioden kan utbyta feedback, kan kommunen identifiera förbättringsområden, säkerställa att upphandlad vara eller tjänst håller god kvalitet och öka transparensen i processen.

Foto: Mikael Nyander

Satsa på företagsklimatet

Ett gott företagsklimat är avgörande för att de gröna näringarna ska kunna utvecklas, skapa arbetstillfällena och bidra till en hållbar samhällsutveckling i hela landet. Genom att främja dialog, samverkan och långsiktighet kan kommunen tillsammans med de gröna näringarna bana väg för livskraftiga lands- och glesbygder, en grönare stadsbyggnad och mer svenskproducerade livsmedel på våra bord.

9 Fokusera på god dialog och service

FÖR ATT SKAPA ett hållbart och dynamiskt företagsklimat behöver kommunen prioritera öppen och konstruktiv dialog. Genom en aktiv och förtroendeskapande dialog, service värd namnet och en öppen och positiv inställning till företagande där kommunen ser företagen som självklara samarbetspartner, skapas goda förutsättningar för fler arbetstillfällen, ökade investeringar och i förlängningen ökade skatteintäkter.

10 Samverka i stället för att konkurrera ut

KOMMUNER HAR en viktig roll som möjliggörare för det lokala näringslivet och ska inte själva agera konkurrent. Genom att kommunen söker samverkan med näringslivet, till exempel genom upphandling, i stället för att själv etablera verksamheter som riskerar att tränga undan lokala företag, kan företag och kommun växa tillsammans.

11 Gör tillstånds- och tillsynsprocesser effektiva och förutsägbara

GOD HANTERING AV tillstånd och tillsyn är en central faktor inför viktiga investeringsbeslut, inte minst för miljötillstånds- och miljötillsynstunga näringar som de gröna näringarna. Effektiva, förutsägbara och transparenta processer som håller nere kostnaderna och minskar handläggningstiderna möjliggör investeringar, tillväxt och nya arbetstillfällen.

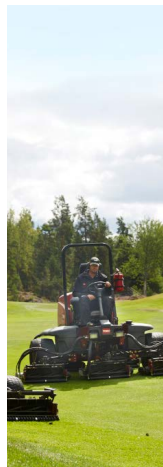
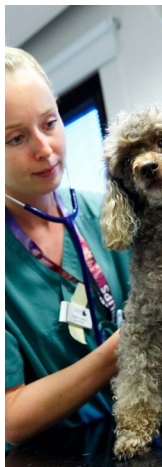
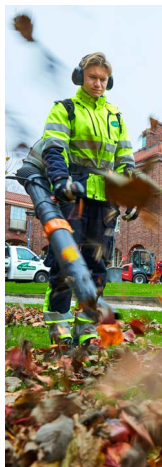
12 Detaljplanera för ökad livsmedelsberedskap

HUR DET KOMMUNALA detaljplanearbetet genomförs är ofta avgörande, bland annat och i allra högsta grad för Sveriges lantbruksföretagare. Näringslivet behöver tidigt och genomgående finnas med i processen, och tillgång till mark för odling och djurhållning behöver beaktas, inte minst för svensk livsmedelsberedskaps skull.

Om Gröna arbetsgivare

Foton: Fredrik Persson

GRÖNA ARBETSGIVARE är arbetsgivarorganisationen för de gröna näringarna. Vi företräder 4 000 medlemsföretag med drygt 30 000 anställda som bedriver samhällsviktig verksamhet inom lantbruk, skogsbruk, djursjukvård, trädgårdsanläggning och golf.

VÅRT UPPDRAG är att stärka medlemmarnas konkurrenskraft och lönsamhet. Det gör vi genom att förhandla fram branschanpassade kollektivavtal, ge råd och stöd i arbetsgivarfrågor och föra dialog med politiker och myndigheter kring olika behov i de gröna näringarna.

GENOM PÅVERKANSARBETE och kunskap om branscherna bidrar vi till att skapa förutsättningar för våra medlemmar att fortsätta axla sin viktiga roll i samhället.

Branschfakta om de gröna näringarna

Anställda – nyckeltal

38 % kvinnor

Fyra av tio anställda är kvinnor.

14 % under 25 år

Var sjunde anställd är under 25 år, vilket är högre än snittet i näringslivet.

16 % utrikes födda

Totalt utgör de som är sysselsatta på helår drygt 2 procent av samtliga sysselsatta i näringslivet.

Ekonomi – nyckeltal

232 miljarder kronor i nettoomsättning

Lantbruket står för drygt hälften av nettoomsättningen och skogsbruket står för ungefär en tredjedel.

83 miljarder kronor i förädlingsvärde

Lantbruket står för drygt hälften av förädlingsvärdet och skogsbruket står för ungefär en tredjedel.

2 % andel av samtliga sysselsatta

Andelen sysselsatta inom de gröna näringarna uppgår till 2 procent av den totala andelen sysselsatta.

(De ekonomiska nyckeltalen avser 2023)

ARBETSGIVARE

www.grona.org